

Zastosowanie celulozy do uzupełniania ubytków w papierowych podłożach fotografii jednowarstwowych

The use of cellulose for filling losses in paper substrates of one-layer photographs

TOMASZ KOZIELEC

DOI: 10.15199/54.2018.9.4

W artykule zarysowano problematykę uzupełniania ubytków znajdujących się w papierowych podłożach odbitek fotograficznych. Jest to zagadnienie istotne dla konserwatorów-restauratorów, ponieważ działania te go typu mogą zapewnić stabilizację odbitek uszkodzonych strukturalnie oraz dają możliwość polepszenia ich wartości estetycznej. W artykule skupiono uwagę na działaniach prowadzonych na odbitkach jednowarstwowych, a więc takich, które składają się z papierowego podłoża wraz z obrazem fotograficznym osadzonym na włóknach papieru. Dokonano przeglądu literatury, w której zaprezentowane zostały różne rodzaje substancji wypełniających na bazie celulozy oraz różne techniki ich użycia. Autor scharakteryzował rodzaje celulozy stosowane we własnej praktyce zawodowej oraz sposoby ich nakładania na takie rodzaje ubytków, które stanowią dla restauratorów największe problemy. Opisano dwa sposoby użycia celulozy natywnej w formie proszku (powder cellulose), dobrze nadającej się do uzupełniania przede wszystkim ubytków płytkich, oraz jeden sposób uzupełniania ubytków głębokich, wąskich, z wykorzystaniem masy włóknistej bawełniano-linianej ucieranej ręcznie w naczyniu porcelanowym. Użyte rodzaje celulozy mieszano ze spoiwami dla których nośnikiem jest woda w celu uzyskania łatwo odwracalnych wypełnień. Zaprezentowane techniki wypełniania należą do prostych i praktycznych. Istotną ich cechą jest możliwość modyfikacji (np. zmiany stężeń spoiw) między innymi w zależności od stanu zachowania fotografii.

Słowa kluczowe: fotografie jednowarstwowe, podłoże papierowe, uzupełnianie ubytków, masa włóknista, sproszkowana celuloza natywna, konserwacja-restauracja

Keywords: one-layer photographs, paper base, filling losses, cellulose pulp, native powder cellulose, conservation-restoration

Introduction

This article presents a problem of filling the losses in substrates of photographic prints by conservators and restorers. The techniques of filling with different types of cellulose mixed with binders and paper products used by various conservators and restorers and those developed by the author are discussed here.

Structure of photography

Professionals involved in technology and techniques of making photographs have divided prints into one, two and three layer types. In one layer prints, the photographic image (most often made up of silver particles) is formed on the paper surface, i.e. directly on cellulose fibers. In two-layer prints photographic image is formed in the layer of binder, applied on the paper surface, which is a clearly visible layer. However, in three-layer prints there is an additional baryta layer. It is located between the paper and the binder layer [10].

The examples of one-layer photographs are: cyanotypes, salt prints, platinotypes, kallitypes, anthotypes, prints made in the “Van Dycke Brown” technique. Like any historical object, old materials from which they were made are subject to various types of damage.

T. Kozielec, PhD, Nicolaus Copernicus University, Department of Paper and Leather Conservation, ul. Sienkiewicza 30/32, 87-100 Toruń; e-mail: tk@umk.pl